

можливості адаптації технологій, у багатьох секторах світової економіки технологічні зміни вже мають трансформаційний характер. Необхідно передбачити можливості проведення соціальних змін, зміни свідомості суспільства, екологічного виховання, гарантування суспільної безпеки територій й особистості. Доцільно врахувати економічні інтереси у поєднанні із виконанням зобов'язань за Паризькою угодою, нейтралізувати економічно вразливі ситуації через розвиток партнерства у запровадженні низьковуглецевих альтернатив (проект — Європейський "Зелений Новий курс"). Інфраструктурне забезпечення технологічних змін повинно включати розробку й провадження альтернативних варіантів, мобільність рішень та спільну мету, орієнтовану на збереження глобального світу, суспільства.

Список використаних джерел:

1. Всесвітній економічний форум у Давосі. Підсумки 50-ої ювілейної зустрічі : https://www.rbc.ua/static/longread/davos_ukr/index.html (дата звернення: 20.04.2020).
2. The Global Risks. Report 2020. World Economic Forum. 2020 : http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf (дата звернення: 22.04.2020).
3. Цілі сталого розвитку : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 20.04.2020).
4. Паризька угода : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161 (дата звернення: 20.04.2020).
5. Черчата А. О., Охріменко О. В. Зелена економіка крізь призму концепції сталого розвитку. Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. С. 295 – 297.
6. Черчата А. О. Особливості застосування «зелених» технологій в управлінні ланцюгами постачань. Логістика майбутнього: ефективні рішення для торгівлі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 12 березня 2019 р. Київ: КНТУ, 2019. – С. 153 – 155.

УДК 336.1:352

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Гальцова О. Л.

Класичний приватний університет

Децентралізація в значній мірі впливає на відносини між центральною владою і місцевим самоврядуванням, проте це не означає довільного

характеру змін, що відбулися. Межі децентралізації залежать від політичної ваги, людських і фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні місцевої влади. Крім того, децентралізація управління не існує поза державою, вона проводиться з ініціативи та під контролем центральної влади. Але децентралізація неможлива, якщо місцева влада є не більше ніж виконавцем політики центральної влади. Ці екстремальні позиції обмежують простір місцевого самоврядування, визначають його «діапазон можливостей». Політичні системи прагнуть до необхідного балансу відповідно до умов в кожній країні.

В строгому розумінні децентралізація – це існування в місцевому масштабі виборної влади, відмінною від адміністративної влади держави, здійснення в рамках закону її власних повноважень та обов'язків, для чого вона має статус самоврядування під контролем держави. І в цьому сенсі децентралізація невіддільна від ідеї місцевого самоврядування та демократичних принципів. Але обсяг наданих повноважень недостатній, щоб визначати рівень децентралізації в окремій країні, для цього необхідно враховувати і режим, в якому ці повноваження здійснюються і контролюються державою. У широкому сенсі децентралізація існує майже у всіх країнах, але у вузькому сенсі – дуже мало де.

Метою децентралізації є «відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація повною мірою положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності й фінансової самодостатності місцевого самоврядування».

Проаналізуємо процес здійснення децентралізації у різних країнах та визначимо переваги від її імплементації.

Реформи децентралізації у Швеції відбувалися у декілька етапів. На кожному проводилися певні реформи адміністративно-територіального устрою, й місцева влада ставала все ближче до людей. Тут реформи орієнтувалися на досвід Великобританії, згодом країна знайшла оптимальну модель розвитку, в якій забезпечувалися місцеві та загальнодержавні інтереси, не обмежувалися місцеві ініціативи. Питання місцевого самоврядування вирішують парламент, уряд, спеціалізовані державні агентства. А шведські комуни мають два види повноважень: загальної компетенції в межах повноважень (культурний розвиток, громадський транспорт, дозвілля громадян, благоустрій територій) та ті, що надаються спеціальним законодавством (аварійні служби, соціальне забезпечення, охорона навколишнього середовища). Вважаємо, що основною перевагою є те, що відбувся процес перерозподілу повноважень між регіональним, центральним, місцевим рівнями управління. Щодо Польщі, то вона є однією із найбільш результативних прикладів проведеної децентралізації. У них відбувся: по-перше, процес демократизації (політичні

зміни були спрямовані на формування демократичної системи, яка б характеризувалася захистом індивідуальних прав, громадянської свободи, політичної свободи); по-друге, формуванні вільного ринку (реформи економічної системи передбачали формування ринкової економіки, яка базується на приватній власності); по-третє, децентралізації (реформування системи державного управління фінансами). Децентралізація дала можливість сформуванню цілісної системи публічної адміністрації, засновану на широкій децентралізації. Всі три рівні адміністративно-територіального устрою держави представлені органами територіального самоврядування: повіти та гміни – органами місцевого самоврядування, воєводства – органами регіонального самоврядування.

Загалом у більшості країн-членів ЄС в останні десятиліття відбулися процеси посилення субнаціональних рівнів управління, проте за різними схемами. Розглядаючи започатковану ініціативу укрупнення територіальних громад в Україні, доцільно звернути увагу на подібні заходи, які були проведені в багатьох країнах-членах ЄС [1; 2]. Наприклад, у Данії з 2007 р. ще більше посилено систему місцевого самоврядування шляхом укрупнення територіальних громад і закріплення за ними надійних джерел надходжень. Усього з місцевих бюджетів фінансується 65% усіх бюджетних видатків, при цьому з бюджетів місцевого самоврядування – 53%, а з регіональних – лише 12%. Фактично основним рівнем управління є локальний, який забезпечує виконання широкого спектру функцій – від місцевих господарських до соціальних: початкова освіта, спеціальна освіта для дорослих, догляд за літніми людьми, охорона здоров'я, місцеве дорожнє господарство тощо.

Слід зазначити, що сучасна практика країн-членів ЄС передбачає можливість впровадження й інших моделей децентралізації без посилення локального рівня. Зокрема, Іспанія є прикладом так званої регіональної децентралізації, коли основні результати децентралізації сконцентровано в напрямі передачі повноважень від центрального уряду до урядів автономій (регіонів).

Досвід Британії, Німеччини, а також Франції та скандинавських країн дозволяє побачити, наскільки різні передумови, зміст і результати децентралізації.

Перевагами від впровадження децентралізації є те, що відбулася яскрава співпраця бізнесу та місцевої влади. Малий та середній бізнес є головними факторами у питанні муніципального розвитку. Відбувся чіткий розподіл обов'язків та повноважень між федеральними, муніципальними й районними структурами. Громади чітко діють у вирішенні проблем, займаються фінансуванням проектів та формують власні комунальні підприємства (туризм, сміттєзвалища).

Політична традиція втілює у себе ліберальну ідею комунальної автономії і дозволяє розглядати місцеве самоврядування як саморегульоване. В основі неполітичною концепції самоврядування лежить ідея сильної

державної інтеграції комун. З цієї позиції держава за допомогою встановлення ієрархічних відносин управляє суспільством і контролює комунальне самоврядування. Державі відводиться завдання інтегрувати індивідуальні інтереси і волевиявлення місцевих громад. У концепції саморегулювання більша увага приділяється цивільному участі і комунальній автономії, в той час як в неполітичній концепції самоврядування – ефективному вирішенню завдань і подальшої інтеграції комунального самоврядування з державою. Суспільна участь і ефективність управління стали своєрідними полюсами всіх реформ місцевого самоврядування [3].

Від реформ місцевого управління в Британії німецькі реформи відрізняються поступовістю і більшою орієнтацією на громадську участь, ніж на впровадження ринкових принципів в процес надання публічних послуг. Проте і в Німеччині, і в Британії держава звільняється від зайвої соціальної відповідальності, передаючи більшість соціальних функцій на рівень місцевих громад.

Децентралізація державного управління у Франції має специфіку. І, хоча Франція є унітарною державою, її політико-адміністративна система залишається однією з найскладніших в Європі – складається з чотирьох рівнів: комуна, департамент, регіон і держава. На відміну від англосаксонських країн Франція проводила адміністративні реформи не з метою впровадження ринково орієнтованих механізмів, здешевлення держави і підвищення ефективності діяльності бюрократії. Пріоритетами реформування стали посилення демократичних засад в державному управлінні та активізація місцевого самоврядування і тільки потім – впровадження принципів менеджменту. Порте, є і недоліки від здійснення процесу децентралізації у перелічених вище нами країнах, зокрема: зростання кількості структур прийняття рішень; невизначеність у сфері розподілу компетенцій; неефективність застосування єдиних правил по всіх комунах без урахування економічної ситуації кожної з них; збільшення витрат; неефективність утручання держави й віддалення держави від громадян; виникають ризики втрати керованості; можлива наявність зайвої уваги та часу на поточну діяльність на шкоду стратегічній; через відсутність належного зовнішнього впливу можлива загроза порушення принципу системного підходу до розроблення рішень; послаблюються процеси інтеграції дій підрозділів, необхідні для забезпечення єдності дій.

Список використаних джерел:

1. Касич А.О., Петрушко А.С. Управління процесами децентралізації: зарубіжний досвід та стратегічні завдання для України. Економіка і суспільство. Випуск 13. 2017. С. 71-77.
2. Лагодієнко, В. В., Андрусів У. Я. Регіональна економічна політика в умовах диспропорційності: шляхи мінімізації. *Український журнал*

прикладної економіки. 2018. Том 3. № 2. С. 81–89.

3. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка: навч. посіб. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с

УДК 658.014

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

*Гальцова О. Л., Дмитриченко М. І.
Класичний приватний університет*

У кожній країні система управління корпорацією має певні характеристики і складові елементи, що входять в неї та відрізняють її від систем інших країн. На даний час дослідники виділяють три основних моделі управління корпораціями в країнах з розвиненою ринковою економікою. Це англо-американська, японська і німецька моделі. При порівнянні даних систем найбільша схожість досягається у японської моделі з німецькою моделлю. А англо-американська модель відрізняється від цих моделей прозорістю в діяльності корпорацій, наданню важливості короткостроковим інтересам акціонерів, а також найбільш суворими заходами, що застосовуються до розкриття інформації. Таким чином, «...концептуальні проблеми проявляються у відсутності чітко сформульованої стратегії держави по відношенню до процесу розвитку корпоративного сектора, реальної державної підтримки суб'єктів діяльності, чітко визначених єдиних і прозорих «правил гри» для всіх учасників корпоративних відносин. Не дивлячись на те, що в Україні склалась достатньо розвинена нормативно-правова база, що регламентує питання формування та функціонування корпоративного сектора, разом з тим вона досить суперечлива та недосконала» [1].

Сьогодні необхідно створити таку модель управління, яка базувалась на принципово нових підходах до підприємницьких і ринкових структур, які б функціонували високоефективно і соціально спрямовано – це неодноразовий правовий акт і тим більше не одночасна революційна акція руйнування діючого виробничого і ринкового потенціалу й виникнення більш ефективного нового [2]. Це тривалий еволюційний процес глибоких господарських та економічних перетворень, технологічного оновлення, конверсії та диверсифікації капіталу, формування пріоритетів у системі міжнародного поділу праці та розвитку макрогосподарських зв'язків [3].

Дані перетворення необхідно починати з внутрішньо корпоративної системи управління. Збалансована система управління в середині корпорації можлива тільки за рахунок досягнення внутрішнього співробітництва, що являє собою концентрацію внутрішньо інтеграційних зв'язків. Дані зв'язки будуються на внутрішній інтеграції, культурі співробітництва. Як переконує